

НАЦРТ ЗАКОНА О БЕСПЛАТНОЈ ПРАВНОЈ ПОМОЋИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се бесплатна правна помоћ и бесплатна правна помоћ у прекограничним споровима.

Овај закон примењује се на кориснике бесплатне правне помоћи који право на бесплатну правну помоћ нису остварили према другим законима.

Циљ закона

Члан 2.

Циљ овог закона је да се сваком лицу омогући делотворан и једнак приступ правди.

Појам бесплатне правне помоћи

Члан 3.

Бесплатна правна помоћ је правна помоћ која се бесплатно пружа кориснику правне помоћи.

Услови за пружање бесплатне правне помоћи

Члан 4.

Бесплатна правна помоћ може да се пружи држављанину Републике Србије, лицу без држављанства које законито борави у Републици Србији, страном држављанину са сталним настањеном у Републици Србији и другом лицу које има право на бесплатну правну помоћ према другом закону или потврђеном међународном уговору ако:

1) испуњава услове да буде корисник права на новчану социјалну помоћ сагласно закону којим се уређује социјална заштита или корисник права на дечији додатак сагласно закону којим се уређује финансијска подршка породици са децом, као и члановима његове породице односно заједничког домаћинства, чији је круг одређен овом законима;

2) не испуњава услове да буде корисник права на новчану социјалну помоћ или на дечији додатак, али би због плаћања правне помоћи из сопствених прихода у конкретној правној ствари испунио услове да постане корисник права на новчану социјалну помоћ

или на дечији додатак.

Бесплатна правна помоћ може да се пружи и лицу које није држављанин Републике Србије, лице без држављанства које законито борави у Републици Србији, страни држављанин са сталним настањем у Републици Србији или друго лице које има право на бесплатну правну помоћ према другом закону или потврђеном међународном уговору, ако је реч о:

- 1) детету о чијем се праву, обавези или интересу заснованом на закону одлучује у поступку пред државним органом или органом јавне власти;
- 2) лицу према коме се извршава мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи или заштитна мера обавезног психијатријског лечења;
- 3) лицу према коме се води поступак делимичног или потпуног лишења или враћања пословне способности;
- 4) лицу које остварује правну заштиту од породичног насиља;
- 5) лицу које остварује правну заштиту од тортуре или трговине људима;
- 6) лицу које тражи азил у Републици Србији;
- 7) избеглици, лицу под субсидијарном заштитом или интерно расељеном лицу;
- 8) особи са инвалидитетом која користи услугу смештаја у систему социјалне заштите;
- 9) детету које је заштићено услугом смештаја у систему социјалне заштите;
- 10) деца и младима који су напустили услугу социјалног смештаја до навршене 26 године живота;
- 11) одраслим и старим лицима која су без њиховог пристанка смештени у установу социјалне заштите;
- 12) лицу које остварује право на утврђивање времена и места рођења сагласно закону којим се уређује ванпарнични поступак.

Појам органа јавне власти

Члан 5.

Орган јавне власти је организација или појединац којима су поверена јавна овлашћења, као и орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

Садржина бесплатне правне помоћи

Члан 6.

Бесплатна правна помоћ састоји се од пружања опште правне информације, почетног правног савета, правног савета, састављања исправе, састављања јавнобележничке исправе, састављања поднеска, заступања, одбране и посредовања у

решавању спорова.

Општа правна информација је општа информација о уређењу неке правне области о начину и о субјекту одлучивања о појединачном праву, обавези или интересу заснованом на закону пред судом, другим државним органом или органом јавне власти.

Почетни правни савет је општа информација о правном положају корисника бесплатне правне помоћи у конкретној правној ствари, о прописима који уређују конкретну правну ствар, разлозима за покретање поступка, току, правилима и трошковима поступка у конкретној правној ствари, начину мирног решавања спора и начину извршења одлуке или коришћења права на бесплатну правну помоћ.

Правни савет је детаљно објашњење о начину и могућности решавања конкретне правне ствари која се односи на право, обавезу или интерес корисника бесплатне правне помоћи заснован на закону, осим објашњења о поступку о уставној жалби, судском поступку или другостепеном управном поступку.

Састављање исправе је попуњавање формулара које чини пружалац бесплатне правне помоћи, а потписује корисник бесплатне правне помоћи.

Састављање јавнобележничке исправе је састављање исправана које је јавни бележник овлашћен.

Састављање поднеска је израда писмена којим се покреће поступак или које се подноси у поједином делу поступка о уставној жалби, судског поступка или другостепеног управног поступка (састављање тужбе, захтева, предлога, молбе, притужбе, жалбе, приговора и другог правног средства).

Заступање је свака правна радња коју на основу овлашћења за заступање пуномоћник предузима у име и за рачун корисника бесплатне правне помоћи у поступку о уставној жалби, у судском или управном поступку и поступку посредовања у решавању спорова.

Одбрана је заступање осумњиченог, окривљеног или оптуженог у предистражном, истражном и кривичном поступку који се води због сумње да је извршено кривично дело за које није предвиђена обавезна одбрана и заступање у прекршајном поступку који се води због сумње да је извршен прекршај за који је предвиђена казна затвора.

Посредовање у решавању спорова је свака радња коју, према закону којим се уређује посредовање у решавању спорова, предузима посредник.

Облици пружања бесплатне правне помоћи

Члан 7.

Бесплатна правна помоћ пружа се као примарна и секундарна бесплатна правна помоћ.

Примарна бесплатна правна помоћ састоји се од давања општих правних информација, почетних правних савета, правних савета и састављања исправа.

Општа правна информација и почетни правни савет пружају се свима, а правни савет се даје и исправа саставља лицима која испуне услове одређене овим законом (члан 4), с тим што пружалац правне помоћи може дати правни савет и саставити исправу и лицу којене испуњава услове одређене овим законом.

Секундарна бесплатна правна помоћ састоји се од састављања јавнобележничких исправа, састављања поднесака, заступања, одбране и посредовања у решавању спорова.

Секундарна бесплатна правна помоћ пружа се само лицима који испуне услове одређене овим законом (члан 4) и којима се уз то одобри и њено пружање (члан 28).

Случајеви када није дозвољена секундарна бесплатна правна помоћ

Члан 8.

Није дозвољено пружање секундарне бесплатне правне помоћи иако лице испуњава услове за пружање правне помоћи (члан 4) у:

- 1) привредним споровима;
- 2) поступку регистрације правних лица;
- 3) поступку накнаде штете за повреду части и угледа;
- 4) поступку пред прекршајним судом ако за прекршај није запређена казна затвора, нити у предистражном, истражном и кривичном поступку ако је за кривично дело предвиђена обавезна одбрана;
- 5) поступку у коме би вредност спора била у очигледној и значајној несразмери с трошковима поступка;
- 6) поступку у коме је очигледно да тражилац правне помоћи нема изгледа на успех, посебно ако се његова очекивања заснивају на чињеницима и доказима које је предочио или ако су супротна позитивним прописима, јавним поретком и добрим обичајима;
- 7) случају да постоји очигледан покушај да се злоупотреби право на бесплатну правну помоћ или неко друго право.

Пружалац, тражилац и корисник бесплатне правне помоћи

Члан 9.

Пружалац бесплатне правне помоћи је лице које је овим законом овлашћено да пружа бесплатну правну помоћ (у даљем тексту: пружалац).

Тражилац бесплатне правне помоћи је лице које тражида му се пружи примарна бесплатна правна помоћ или лице које подноси захтев за одобравање бесплатне секундарне правне помоћи (у даљем тексту: тражилац).

Корисник бесплатне правне помоћи је лице коме се бесплатна правна помоћ пружа (у даљем тексту: корисник).

Пружаоци

Члан 10.

Примарну бесплатну правну помоћ пружају адвокати, службе правне помоћи у јединицама локалне самоуправе, јавни бележници, удружења у оквиру делатности за коју су регистрована правни факултети.

Секундарну бесплатну правну помоћ пружају:

1) адвокати и служба правне помоћи у јединици локалне самоуправе—тако што састављају поднеске, заступају или бране кориснике, према правилима закона којим се уређује одговарјући поступак;

2) јавни бележници, у оквиру својих овлашћења одређених законом.

Секундарну бесплатну правну помоћ пружају и удружења која су овлашћена да поднесу тужбу или покрену поступак због повреде права и слобода других лица сагласно посебном закону или која, сагласно посебном закону, имају положај умешача у спору у коме се одлучује о нечијем праву, слободи или интересу заснованом на закону.

Бесплатну правну помоћ у служби правне помоћи у јединици локалне самоуправе, удружењу и правном факултету може да пружа само дипломирани правник.

Посредовање као облик секундарне бесплатне правне помоћи

Члан 11.

Посредници посредују у решавању спорова кад је лицу одобрена секундарна бесплатна правна помоћ, у оквиру својих овлашћења одређених законом.

Основна начела бесплатне правне помоћи

Члан 12.

Бесплатна правна помоћ заснива се на:

1) једнакој доступности права на бесплатну правну помоћ, без дискриминације пружаоца, тражиоца и корисника, и омогућавање приступа објектима у којима се пружа бесплатна правна помоћ;

2) очувању интегритета поступка у оквиру којег се пружа бесплатна правна помоћ;

3) савесном, професионалном и независном поступању пружаоца и поштовању достојанства тражиоца и корисника;

4) усмерености на стварне потребе корисника и праћење његових потреба;

5) подстицању развоја општег правног информисања и саветовања о коришћењу права на бесплатну правну помоћ;

6) подстицању на мирно решавање спорова;

7) делотворности, економичности и одрживости пружања бесплатне правне

помоћи;

8) коришћењу и побољшању постојећих професионалних потенцијала за пружање бесплатне правне помоћи;

9) подстицању сарадње пружалаца;

10) јавности рада (управљања, руковођења, одлучивања) на пружању бесплатне правне помоћи;

11) контроли и побољшању ваљаности пружања бесплатне правне помоћи и праћењу начина и исхода пружања бесплатне правне помоћи.

II. РЕГИСТАР ПРУЖАЛАЦА

Члан 13.

Пружаоци се уписују у Регистар пружалаца бесплатне правне помоћи (у даљем тексту: Регистар).

Регистар води министарство надлежно за послове правосуђа (у даљем тексту: министарство), као јединствену јавну електронску базу података.

Адвокати који пружају бесплатну правну помоћ евидентирају се на листи адвоката коју министарству доставља Адвокатска комора Србије и саставни је део Регистра.

Начин уписа у Регистар и вођење Регистра ближе прописује министар надлежан за послове правосуђа (у даљем тексту: министар).

Предмет регистравања

Члан 14.

У Регистар се уписују:

1) о адвокату, јавном бележнику, посреднику и удружењу – подаци који се уписују у именик адвоката, именик јавних бележника, Регистар посредника и Регистар удружења;

2) о лицу које ради на пружању бесплатне правне помоћи у служби правне помоћи у јединици локалне самоуправе, удружењу и правном факултету и одговорном лицу у њима – лично име, пребивалиште или боравиште, број телефона и адреса електронске поште;

3) о правном факултету и служби правне помоћи у јединици локалне самоуправе – назив, седиште, телефонски број и адреса електронске поште;

4) подаци о облику бесплатне правне помоћи (члан 7) коју је пружалац овлашћен да пружа;

5) подацио посебној стручној квалификацији пружаоца или лица које ради на пружању бесплатне правне помоћи код пружаоца.

На захтев пружаоца, у Регистар се уписују и подаци о посебностима пружања бесплатне правне помоћи (телефоном, електронском поштом и сл).

Ако је више пружалаца основало уговором заједничку службу правне помоћи, подаци о заједничкој служби уписују се уз податке о сваком пружаоцу.

Промена података

Члан 15.

Промена података који су уписани у Регистар пријављује се министарству у року од 15 дана од дана настанка промене.

Брисање из Регистра

Члан 16.

Министарство брише пружаоца из Регистра ако је:

- 1) захтевао брисање из Регистра;
- 2) пружалац који је физичко лице преминуо или је избрисан из именика адвоката, именика јавних бележника или регистра посредника;
- 3) пружалац који је правно лице престао да постоји;
- 4) против пружаоца донето решење о брисању из Регистра због незаконитог рада или утврђивања несавесног или непрофесионалног пружања бесплатне правне помоћи.

Решење о брисању из Регистра је коначно у управном поступку. После брисања пружаоца из Регистра, кориснику се одређује други пружалац сагласно овом закону, без новог захтева за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи.

III. ОБАВЕЗЕ ПРУЖАЛАЦА

Савесно и професионално поступање

Члан 17.

Пружалац је дужан да бесплатну правну помоћ пружа самостално, савесно и професионално и сагласно оправданим интересима корисника.

Пружалац је дужан да благовремено и делотворно пружа бесплатну правну помоћ.

Пружалац не сме да тражи нити да од корисника прими накнаду за пружање бесплатне правне помоћи.

Одсуство обавезе пружања бесплатне правне помоћи

Члан 18.

Пружалац није дужан да пружи бесплатну правну помоћ кориснику:

- 1) који условљава пружање бесплатне правне помоћи крајњим исходом или успехом у поступку;
- 2) који сене понаша према пружаоцу у границама закона;
- 3) ако постоји сукоб интереса између корисника и пружаоца или лица које ради на пружању бесплатне правне помоћи код пружаоца, сагласно закону којим се уређује спречавање сукоба интереса;
- 4) ако јесекундарна бесплатна правна помоћ одобрена супротно овом закону.

Пружалац који одбије пружање бесплатне правне помоћи о томе одмах обавештава корисника и орган који одобрава секундарну правну помоћ (члан 22).

Евиденција и редовни извештај

Члан 19.

Пружалац води евиденцију о пруженој бесплатној правној помоћи, која садржи лично имесваког корисника коме је пружио бесплатну правну помоћ и облике пружене бесплатне правне помоћи (члан 7).

Пружалац о томе подноси министарству редован годишњи извештај до 31. јануара текуће године за претходну годину.

Начин вођења евиденције прописује министар.

Заштита података

Члан 20.

Пружалац чува као поверљиве податке до којих је дошао пружањем бесплатне правне помоћи, посебно о кориснику, предмету и поступку.

Сматра се да пружалац непрофесионално и несавесно поступа ако користи поверљиве податка на сопствену или туђу корист или на штету корисника.

Подаци о кориснику штите се сагласно закону којим се уређује заштита података о личности.

Организација рада

Члан 21.

Пружалац самостално организује рад на пружању бесплатне правне помоћи.

Јединствене стандарде и минимум техничких услова у погледу обележавања радних просторија, одређивања радног времена и одговорног лица прописује министар.

Пружалац омогућава корисницима приступ информацијама о организацији рада на пружању бесплатне правне помоћи.

Није дозвољено ширење информација у облику огласних порука о томе како је организован рад на пружању бесплатне правне помоћи.

Посебне обавезе државних органа, органа јавне власти и јединице локалне самоуправе

Члан 22.

Државни орган и орган јавне власти који одлучују о праву, обавези или интересу заснованом на закону дужни су да организују службу правне помоћи, која бесплатно пружа опште правне информације и почетне правне савете у оквиру њихове надлежности.

Ти државни орган и органи јавне власти не уписују се у Регистар (члан 13), а бесплатна правна помоћ коју пружају (став 1. овог члана) финансира се из буџета.

Јединица локалне самоуправе дужна је да образује службу правне помоћи која пружа примарну и секундарну бесплатну правну помоћ сагласно законима којима се уређују поступци пред судом и другим државним органима.

Јединица локалне самоуправе може организовати заједничку службу правне помоћи са другим пружаоцем, али не може на њега потпуно пренети пружање примарне или секундарне бесплатне правне помоћи.

IV. ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА СЕКУНДАРНУ БЕСПЛАТНУ ПРАВНУ ПОМОЋ

Захтев за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи

Члан 23.

Захтев за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи подноси се органу општинске управе или градске управе или управе града Београда (у даљем тексту: орган управе), надлежном према месту пребивалишта или боравишта подносица захтева и месту пружања бесплатне правне помоћи.

Захтев се подноси писмено или усмено на записник.

Захтев се може поднети и преко законског заступника, пуномоћника или лица које подносилац захтева одреди, с тим што се уз захтев прилаже и доказ о вршењу права законског заступања, односно пуномоћје.

На захтев за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи не плаћа се такса.

Садржина захтева

Члан 24.

Захтев за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи садржи:

- 1) лично име и пребивалиште или боравиште подносиоца захтева;
- 2) опис проблема због кога се тражи секундарна бесплатна правна помоћи документа о описаном проблему ако подносилац захтева њима располаже.

Захтев се подноси на обрасцу чији изглед и ближу садржину прописује министар.

Дозвола за одлучивање о захтевима

Члан 25.

О захтеву за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи може да одлучује само лице које има дозволу за то, и чији рад надзире министарство.

Дозвола се издаје дипломираном правнику који има преко три године радног искуства на пословима правне струке и потврду о успешно завршеној обуци за примену овог закона.

Дозволу издаје министар, на три године.

Обуку за примену овог закона организује и води министарство, премапропису који доноси министар.

Одузимање дозволе

Члан 26.

Министар одузима дозволу ако лице:

- 1) касни са решавањем о захтевима за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи;
- 2) неоправдано ускраћује тражиоцима право на секундарну бесплатну правну помоћ;
- 3) одобрава секундарну бесплатну правну помоћ упркос томе што тражилац злоупотребава право на бесплатну правну помоћ или неко друго право.

Решење о одузимању дозволе је коначно у управном поступку.

Утврђивање чињеница

Члан 27.

Орган управе утврђује да ли подносилац захтева испуњава услове за пружање секундарне бесплатне правне помоћи (члан 4) увидом у евиденције којима сам располаже или у документацију која је поднета уз захтев или накнадно достављена.

Поступање органа управе

Члан 28.

Поступак о захтеву за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи је хитан.

Орган управе доноси решење о захтеву у року од 15 дана од дана пријема захтева, а ако је затражио допунску документацију од подносиоца захтева, рок за доношење решења рачуна се од дана када му је она достављена.

Ако орган управе не донесе решење у року од 15 дана од дана пријема захтева, односно достављања допунске документације сматра се да је захтев одбијен.

Изузетно, орган управе доноси решење о захтеву одмах после његовог пријема ако постоји опасност од настанка ненадокнадиве штете по подносиоца захтева или би истекао рок у коме он има право на предузимање радње у поступку.

Орган управе који тражи од подносиоца захтева допунску документацију дужан је да одреди рок за њено достављање, чијим истеком се сматра да је подносилац захтева одустао од захтева.

Одобравање секундарне бесплатне правне помоћи

Члан 29.

Ако је захтев основан (чл. 4. и 8), орган управе решењем одобрава секундарну бесплатну правну помоћ.

Он у изреци решења упућује подносиоца захтева на регистрованог пружаоца, према правилима које пропише министар.

Изрека решења садржи и опис проблема због кога је одобрена секундарна бесплатна правна помоћ.

Против решења о одобравању секундарне бесплатне правне помоћи жалбаније дозвољена.

Одбијање захтева и жалба министарству

Члан 30.

Орган управе одбија захтев за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи ако није благовремен, ако нису испуњени овим законом одређени услови за пружање бесплатне правне помоћи (члан 4), ако у конкретној правној ствари секундарна бесплатна правна помоћ није дозвољена (члан 8) или ако подносилац захтева условљава пружање бесплатне правне помоћи крајњим исходом или успехом у поступку.

Против решења о одбијању захтева може да се поднесе жалба министарству, у року од 15 дана од дана пријема решења, односно у року од 15 дана од истека рока у коме се сматра да је захтев одбијен (члан 28. став 3).

Министарство је дужно да о одлучи о жалби у року од 30 дана од пријема жалбе.

Решење о жалби је коначно у управном поступку.

Обавеза пријављивања промене стања

Члан 31.

Корисник је дужан да, почев од подношења захтева за одобравање секундарне бесплатне правне помоћи до израде коначног обрачуна накнаде за бесплатну секундарну правну помоћ, пријави органу управе промене које би могле утицати на укидање решења о одобравању секундарне бесплатне правне помоћи, у року од 15 дана од настанка промене.

Осим тога, орган управе по службеној дужности укида решење о одобравању секундарне бесплатне правне помоћи, ако се после његовог доношења сазна за чињенице које указују на то да коришћење секундарне бесплатне правне помоћи није оправдано.

Против решења о укидању решења о одобравању секундарне бесплатне правне помоћи корисник може да поднесе жалбу министарству, у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба не одлаже извршење решења.

Решење о жалби је коначно у управном поступку.

Право корисника на притужбу

Члан 32.

Корисник има право на притужбу министарству, преко органа управе, ако сматра да је пружалац неоправдано одбио пружање примарне бесплатне правне помоћи или одобрену секундарну бесплатну правну помоћ, да не пружа бесплатну правну помоћ савесно или професионално, да не поштује његово достојанство или ако тврди да пружалац тражи накнаду за пружање бесплатне правне помоћи.

Притужба се подноси писмено или усмено на записник, у року од 30 дана од дана сазнања за разлог за притужбу.

Притужба се може поднети и преко законског заступника или пуномоћника или лица које подносилац притужбе одреди, с тим што се уз притужбу прилаже и доказ о вршењу права законског заступања, односно пуномоћје.

На притужбу се не плаћа такса.

Садржина притужбе

Члан 33.

Притужба садржи:

- 1) лично име и пребивалиште или боравиште корисника;
 - 2) копију решења о одобравању секундарне бесплатне правне помоћи;
 - 3) опис проблема који је настао за време пружања бесплатне правне помоћи.
- Притужба може да садржи и доказе којима се потврђују тврдње корисника.

Евиденција и прикупљање података о примени овог закона

Члан 34.

Орган управеводи евиденцију која садржи захтеве за одобравање бесплатнсекундарне правне помоћи, решења која су донета о захтеву за одобравање бесплатне секундарне правне помоћи и решења о укидању решења о одобравању секундарне бесплатне правне помоћи.

Начин вођења евиденције прописује министар.

Копија евиденције органа управе, као и копија евиденције коју води пружалац (члан 19), доставља се министарству према пропису који доноси министар.

Копија евиденција доставља се министарству ради статистичке обраде података из евиденција и делотворнијег надзора над законитости рада пружалаца и ваљаности пружања бесплатне правне помоћи.

V. ФИНАНСИРАЊЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Накнада за пружање бесплатне правне помоћи

Члан 35.

Секундарна бесплатна правна помоћ финансира се из буџета Републике Србије и буџета јединице локалне самоуправе, а и примарна и секундарна бесплатна правна помоћ могу да се финансирају и из донација.

Секундарна бесплатна правна помоћ коју пружа служба правне помоћи у јединици локалне самоуправе финансира се из буџета јединице локалне самоуправе.

У осталим случајевима јединица локалне самоуправе сноси 50% накнаде за пружање секундарне бесплатне правне помоћи, док 50% накнаде сноси Република Србија, преко министарства.

Тарифа

Члан 36.

Влада, на предлог министра, доноси пропис којим одређује тарифу за пружање секундарне бесплатнеправне помоћи.

Накнада по тарифи

Члан 37.

Пошто оконча пружање секундарне бесплатне правне помоћи, пружалац подноси органу управе на оверу: захтев за плаћање накнаде за пружену секундарну бесплатну правну помоћ, доказе о пруженој секундарној бесплатној правној помоћи у конкретној правној ствари и коначни обрачун накнаде за пружену секундарну бесплатну правну помоћ.

Кад Република Србија и јединица локалне самоуправе заједнички сnose накнаду за пружену секундарну бесплатну правну помоћ (члан 35. став 3), јединица локалне самоуправе исплаћује пружаоцу целокупну накнаду иминистарству доставља обрачунски захтев за исплату 50% исплаћене накнаде, као и оверени коначни обрачун накнаде за пружену секундарну бесплатну правну помоћ.

Поступакплаћања накнаде за пружену секундарну бесплатну правну помоћ ближе прописује министар.

Пројектно финансирање из јавних прихода

Члан 38.

Средства која су намењена пројектном финансирању бесплатне правне помоћи и која се обезбеђују из јавних прихода могу се пренети само оном пружаоцу који је регистрован према овом закону, и адвокатским коморама.

Враћање примљених средстава

Члан 39.

Република Србија има право да од корисника захтева враћање средстава која су пружаоцима исплаћена за пружање секундарнебесплатне правне помоћи:

- 1) ако је коришћење секундарне бесплатне правне помоћи остварено на основу нетачних или неистинитих података;
- 2) ако корисник није пријавио промену стања, а она је могла да изазове укидање решења осекундарној бесплатној правнојпомоћи(члан 31. став 1);
- 3) ако је у надзору над законитости рада пружаоца (члан 49.) утврђена злоупотреба

права корисника на секундарну бесплатну правну помоћ;

4) ако је право на новчану социјалну помоћ или дечији додатак престало због исхода поступка у коме је пружена секундарна бесплатна правна помоћ.

Ако је у поступку одлучено у корист корисника и орган који је водио поступак је донео одлуку да трошкове поступка накнади супротна странка, пружалац је, пошто наплати трошкове поступка, дужан да врати новчана средства која су му исплаћена за пружање секундарне бесплатне правне помоћи, осим ако на наплата трошкова није могућа.

Пружаоци су дужни да се брину о накнади и наплати трошкова поступка према правилима струке и с пажњом доброг стручњака.

Установљава се заложно право Републике Србије на средствима која су корисник и пружалац дужни да врате (став 1. и 2. овог члана), према правилима о залози на потраживањима, у висини накнаде која је исплаћена за секундарну бесплатну правну помоћ.

Република Србије је дужна да 50 % од враћених средстава одмах уплати јединици локалне самоуправе када су заједнички сносили накнаду за пружену секундарну бесплатну правну помоћ (члан 35. став 3).

Начин на који се враћају примљена новчана средства и поступак њиховог враћања ближе прописује министар.

VI. БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ У ПРЕКОГРАНИЧНОМ СПОРУ

Општа одредба

Члан 40.

Бесплатна правна помоћ у прекограничним споровима пружа се сагласно одредбама ове главе закона и Директиви 2003/8/ЕУ о побољшању приступа правди у прекограничним споровима кроз утврђивање минималних заједничких правила, у вези са правном помоћи у таквим споровима (СЛ Л 225, 31. 8. 2005).

Прекогранични спор

Члан 41.

Прекогранични спор, у смислу овога закона, јесте спор у коме подносилац захтева за одобравање бесплатне правне помоћи има пребивалиште или боравиште у држави чланици Европске уније која истовремено није држава чланица Европске уније у којој поступа суд или у којој се захтева извршење судске одлуке.

Бесплатна правна помоћ у прекограничном спору одобрава се у грађанским и

привредним стварима, за саветовање пре почетка поступка с циљем постизања вансудског поравнања, за покретање поступка пред судом, за заступање пред судом, за посредовање у решавању спорова и извршење јавних исправа. Одредбе о правној помоћи у прекограничном спору не примењују се у пореским, царинским и другим управним поступцима.

Постојање прекограничног спора утврђује се према времену када је поднет захтев за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничном спору.

Одредбе о прекограничном спору не примењују се на Краљевину Данску.

Одобравање бесплатне правне помоћи

Члан 42.

Бесплатна правна помоћ у прекограничном спору одобрава сеако подносилац захтева испуни услове који су одређени овим законом (члан 4).

Изузетно, бесплатна правна помоћ може се одобрити и подносиоцу захтева који не испуњава услове који су одређени овим законом (члан 4), ако докаже да није у могућности да плати трошкове поступка због разлике у трошковима живота између државе чланице Европске уније у којој има пребивалиште или боравиште и трошкова живота у Републици Србији.

У поступку који настане по захтеву за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничном спору не плаћа се такса.

Подношење захтева за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничним споровима у Републици Србији

Члан 43.

Лице које има пребивалиште или боравиште у другој држави чланици Европске уније, а потребна му је бесплатна правна помоћ у прекограничном спору пред судом у Републици Србији, подноси захтев за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничном спору министарству (орган пријема).

Захтев подноси тражилац или надлежни орган државе чланице Европске уније у којој он има пребивалиште или боравиште (орган отпреме).

За одређивање пребивалишта или боравишта тражиоца меродавно је право државе у којој тражилац има пребивалиште или боравиште.

Одлучивање о захтеву

Члан 44.

Обрасци и исправе прилажу се министарству преведени на српски језик, иначе министарство одбија захтев за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничним споровима.

Министарство одбија захтев и ако се бесплатна правна помоћ захтева у спору који није прекогранични спор или ако тражилац нема право на бесплатну правну помоћ у прекограничном спору.

У изреци решења о одобравању бесплатне правне помоћи у прекограничним споровима министарство упућује подносиоца захтева на регистрованог пружаоца.

Решење министарства је коначно у управном спору.

Врсте трошкова које обухвата бесплатна правна помоћ у прекограничним споровима

Члан 45.

Бесплатна правна помоћу прекограничним споровима која је одобрена у Републици Србији обухвата следеће трошкове, директно повезане са прекограничним споровима:

- 1) превођење;
- 2) превођење исправа које захтева суд или надлежни орган, а које корисник подноси ради решавања конкретног предмета;
- 3) путне трошкове које сноси корисник у случају када суд или закон Републике Србије захтева да лица која су задужена за представљање његовог случаја буду присутна пред судом, а суд одлучи да се она не могу саслушати на други суду прихватљив начин.

Подношење захтева за бесплатну правну помоћ у прекограничним споровима у другој држави чланици Европске уније

Члан 46.

Лице које има пребивалиште или боравиште у Републици Србији, а потребна му је бесплатна правна помоћ у прекограничном спору пред судом друге државе чланице Европске уније, подноси министарству захтев за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничном спорову.

Ако се бесплатна правна помоћ захтева у спору који није прекогранични спор или ако подносилац захтева нема право на бесплатну правну помоћ у прекограничном спору, министарство решењем одбија захтев.

Решење министарства је коначно у управном поступку.

Ако министарство не одбије захтев, оно преводи захтев и исправе које је тражилац приложио на службени језик или један од службених језика друге државе чланице Европске уније и надлежног органа пријема и прослеђује их надлежном органу друге државе чланице Европске уније у којој поступа суд или у којој се захтева извршење судске одлуке (орган пријема), у року од 15 дана од пријема захтева.

Ако друга држава чланица Европске уније не одобри бесплатну правну помоћу прекограничном спору, подносилац захтева дужан је да министарству накнади трошкове

превођења.

Изузетно, подносилац захтева може да захтев непосредно поднесе органу који је надлежан за примање захтева у држави чланици Европске уније у којој поступа суд или у којој треба извршити судску одлуку (орган пријема).

Врсте трошкова које подмирује Република Србија

Члан 47.

Ако подносилац захтева има пребивалиште или боравиште у Републици Србији, бесплатна правна помоћ њему се пружа у Републици Србији за накнаду:

1) трошкова везаних за помоћ локалног адвоката или другог лица које је законом овлашћено за правно саветовање, а који су настали у држави чланици Европске уније у којој поступа суд, до пријема захтева за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничном спору у другој држави чланици Европске уније, у складу са одредбама Директиве из члана 40. овог закона;

2) трошкова превођења захтева за одобравање бесплатне правне помоћи у прекограничним споровима и исправа које се достављају органима друге државе чланице Европске уније.

Обрасци захтева

Члан 48.

Захтеви из чл. 43. и 46. овог закона подnose се на обрасцима прописаним Одлуком Комисије 2004/844/ЕК од 9. новембра 2004. године о увођењу обрасца захтева за правну помоћ у оквиру Директиве 2003/8/ЕУ о побољшању приступа правди у прекограничним споровима кроз утврђивање минималних заједничких правила у вези са правном помоћи у таквим споровима (СЛ Л 365, 10. 12. 2004.) и Одлуком Комисије 2005/630/ЕК од 26. августа 2005. године о увођењу обрасца за отпремање захтева за правну помоћ према Директиви 2003/8/ЕУ о побољшању приступа правди у прекограничним споровима кроз утврђивање минималних заједничких правила у вези са правном помоћи у таквим споровима (СЛ Л 225, 31. 8. 2005).

VII. НАДЗОР

Надзор над законитошћу рада пружалаца

Члан 49.

Законитост рада пружалаца надзире министарство.

Министарство при томе може од пружаоца захтевати ванредне извештаје о његовом раду за период у коме је пружалац дужан да чува податке сагласно закону и податке о раду пружаоца, упозорити пружаоца на уочене неправилности и одредити му мере и рок за њихово отклањање.

Ако неправилности не буду отклоњене у року који је одредило министарство, министарство доноси решење о брисању пружаоца из Регистра.

Министарство на својој интернет страници објављује редован годишњи извештај о надзору над законитошћу рада пружалаца до 31. марта текуће године за претходну годину.

Контрола ваљаности пружања бесплатне правне помоћи

Члан 50.

Контрола ваљаности пружања бесплатне правне помоћи је контрола у којој се испитује да ли пружалац савесно и професионално пружа бесплатну правну помоћ.

Поступак контроле ваљаности пружања правне помоћи покреће министарство:

1) кад у надзору над законитошћу рада уочи да постоји сумња о томе да ли пружалац савесно и професионално пружа бесплатну правну помоћ;

2) поводом притужбе корисника или органа пред којим се води поступак, а у којој подносилац притужбе наводи да пружалац не пружа бесплатну правну помоћ савесно или професионално.

Поступак контроле ваљаности

Члан 51.

Ако се у поступку контроле ваљаности који води министарство уоче недостаци у савесном и професионалном пружању бесплатне правне помоћи, министарство сачињава и доставља иницијативу за утврђивање одговорности пружаоца органима који су за то надлежни.

Ако је пружалац адвокат или јавни бележник за утврђивање одговорности надлежни су Адвокатска комора Србије и Јавнобележничка комора, ако је пружалац служба правне помоћи у јединици локалне самоуправе – надлежан је орган који се одређује према закону којим се уређује локална самоуправа, а ако је пружалац посредник –

надлежно је министарство.

Ако је пружалац удружење или правни факултет, за утврђивање њихове одговорности надлежна је комисија за контролу ваљаности, коју споразумно бирају представници удружења и правних факултета и која има десет чланова: пет из реда удружења, четири из реда правних факултета и једног представника адвоката.

Поступак утврђивања одговорности

Члан 52.

Када је иницијатива састављена на основу притужбе корисника или органа пред којим се води поступак, притужба се доставља и пружаоцу и органу који је надлежан за утврђивање одговорности пружаоца.

Орган који је надлежан за утврђивање одговорности пружаоца води поступак контроле ваљаности сагласно закону и својим правилима и доставља одлуку министарству.

Ако надлежни орган донесерешење о утврђивању несавесног или непрофесионалног пружања бесплатне правне помоћи, министарство доноси решење о брисању из Регистра.

До доношења решења, Адвокатска комора Србије или Јавнобележничка комора може пружаоцу који је адвокат или јавни бележник забранити пружање бесплатне правне помоћи, ако је очигледно да је пружалац поступао несавесно или непрофесионално. У осталим случајевима, ту забрану изриче министарство.

Савет за праћење система бесплатне правне помоћи

Члан 53.

Ради праћења и побољшања пружања бесплатне правне помоћи у Републици Србији, Влада одлуком оснива Савет за праћење система бесплатне правне помоћи као повремено радно тело Владе, сагласно закону којим се уређује Влада.

Одлуком Владе уређује се задатак и састав Савета за праћење система бесплатне правне помоћи, као и друга питања значајна за његов рад.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 54.

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се правно лице – пружалац ако:

- 1) пружа секундарну бесплатну правну помоћ супротно члану 8;
- 2) пружа бесплатну правну помоћ без уписа у Регистар(члан 13. став 1);
- 3) не пријави промену података уписаних у Регистар (члан 15);
- 4) тражи или прима накнаду за пружање бесплатне правне помоћи од корисника (члан 17. став 3.);
- 5) не води евиденцију о пруженој бесплатној правној помоћи (члан 19. став 1);
- 6) не чува поверљивост података до којих је дошао у току пружања бесплатне правне помоћи (члан 20. став 1);
- 7) не врати примљена новчанасредства (члан 39).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу, односно јединици локалне самоуправе новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице – пружалац, новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара.

Новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај руководилац државног органа или органа јавне власти, односно јединице локалне самоуправе који не организује, односно не образује службу правне помоћи (члан 22. став 1. и 3.).

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 55.

Прописи одређени овим законом доносе се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Рок за организовање и образовање службе правне помоћи

Члан 56.

Државни органи, органи јавне власти и јединице локалне самоуправе из члана 22. ст. 1. и 3. овог закона организују, односно образују службу правне помоћи у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Ступање закона на снагу и почетак примене

Члан 57.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2017.године, изузев одредаба чл. 40. до

48. које почињу да се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.